

A LUI IOSIP LA MACAVEI CARTE,
ADECĂ PENTRU SÎNGURUL-ȚIITORIUL GÎND

CAP I

Nrea filosofesc cuvînt, vrînd a arăta de iaste sîngur-stăpînitoriu patemelor cel bun credincios gînd. Svătuire-aș dară voao drept ca să luați aminte cu osîrdie la filosofie, pentru că și de treabă iaste spre știință la tot cuvîntu și, într-alt chip, a cei prea mare bunătaț zicu dară, înțelepciunii, cuprinde laudă. De să arată dară gîndul a birui celor opritoare patemi ale înțelepciunii, de lăcomia pîntecelui și de pohtă, iară și de ale dreptății contenitoare pateme a birui să arată, în ce chip răului nărav și celor ale vitejiei contenitoare patemi, a mîniei, și uciderii, și durerii. Cum dară poate fi, ară zice neștine, de biruiaște gîndul patemile, [iar] uitarea și neștiința nu stăpîneaște? De rîs ispitindu-se a zice, pentru că nu biruiaște gîndul patemile sale, ce ceale ce sînt împotriva dreptății, și vitejiei, și întregii firi. Și pre aceastea nu ca doară să le surpe, ce ca nu la eale să să supuie. De multe părți dară și de aiurelea aș putea voao să arăt că sîngur-țitiitoriu iaste patemilor gîndul, ce mult mai vîrtos aceasta a dovedi dentru bărbăția celor ce pentru bunătațe au murit, a lui Eleazar și a celor 7 frați și maicii lor, pentru că toți aceștea, ceale pînă la moarte dureri nepregetîndu-le, dovediră că biruiaște gîndul patemile. Pentru bunătați dară slobod sînt a lăuda pre bărbații cei ce pre aceeaa vreme pentru bună bunătațe au murit cu maică-sa, iară pentru cinste ferici-i-aș. Pentru că lăudîndu-se nu numai de cătră toți oamenii de vitejie și răbdare, ce încă și de ceia ce i-au căznit, pricină fură a să surpa cea de asupra limbii tiranie, biruind pre tirani cu răbdarea, cît a să curăți fu pren ei moșia. Ce și pentru cea ce cercăm acum a zice, dară, slobod va fi, începînd poveastea

în ce chip avem obiceiul a face. Și așa, la cuvântul care iaste pentru ei mă voiu învîrteji, mărire dînd Celui întru tot înțelept Dumnezău. Cercăm dară acum de sîngur-țiiitoriu iaste patemilor gîndul, și aleagem ce poate fi gîndul și ce e patima, și cîte-s ale patemilor chipuri, și de biruiaște gîndul pre toate aceastea. Gîndul iaste dară minte, cu drept cuvînt, mai cinstind viața înțelepciunei; și înțelepciunea iaste cunoaștere dumnezeieștilor și omeneștilor lucruri ș-ale acestora pricini. Aceasta dară iaste a legii învățătură, pren carea ceale dumnezeiești cu cinste, și ceale omenești cu folos le învățăm. Iară chipurile înțelepciunii sînt mintea, dreptatea, vitejia și întregăciunea minții; iară mai chiar decît toate iaste mintea, dentru carea dară gîndul biruiaște patemile. Și firile patemilor sînt ceale cuprinzătoare doao: dulceața și durearea; și dentru-aceastea amîndoao și prejur suflet iaste. Și multe-s și prejur dulceață și următoare sînt durerile patimilor. Mainte dară de dulceață iaste pohta, și după dulceață bucuria. Și mai nainte de dureare iaste frica, și după dureare mîhnirea. Iară mînia de obște patimă iaste dulceții și durerii, de va cugeta neștine cînd s-au înțimplat la el. Iară întru dulceață iaste și voia cea cu rău nărav, mai cu multe chipuri fiind decît toate patimile, însă la suflet mîndria, iubirea de argint, iubirea de price și zavistia, iară la trup a mînca de toate și a mînca singur. Precum doao răsădituri trupului și sufletului fiind dulceața și durerea, multe sînt odraslele răsăditurilor acestora, dentru carele pre fieștecarea cel atotlucrătoriu gînd curățindu-le, și plivindu-le, și adăpîndu-le, și în tot chipul mai turnîndu-le, dumesteceaste ceale ale năravurilor și ale patimilor materii. Pentru că gîndul iaste povățuitoriu bunățăților, iară patemelor sîngur-țiiitoriu, și caută oarece întîiu pentru el den ceale opritoare fapte ale întregăciunii minții; că sîngur-țiiitoriu iaste patemelor gîndul. Iară întregăciunea minții iaste biruința pohtelor. Și dentru pohte unele sînt sufletești, altele trupești, și acestora amîndurora gîndul să arată a birui, eu așa socotesc. Deci den ceale den apă pohtind, și den pasări, și den dobitoace, și de toate fealiurile de mîncări, care sînt oprite noao,

după leage ne ferim, și pentru a gîndului biruință; pentru că să opresc ale pohtelor patimi, întorcîndu-se de mintea cea întregă, și să înfrînează toate ale trupului porniri de gînd.

CAP II

i ce lucru minunat iaste de să izmesc pohtele sufletului cătră partea frumuseațelor? Cu aceasta dară cel întreg la minte Iosif să laudă, că cu gîndul au biruit patema cea rea, pentru că tînăr și în vîrstă fiind cătră împreunare, izmeni cu gîndul a patimilor strecheare. Și nu numai a cei dulce patimi lovitură de streachie să arată gîndul a birui, ce și toată pohta. Zice drept aceea leagea: „Să nu poștești pre muiarea aproape-lui tău, nici cîte sînt ale aproape-lui tău“. Însă ca cum a nu pohti noi au zis leagea, cu mult mai mult ne-ar adeveri pre noi că gîndul ar putea birui pre pohte, ca și pre ceale opritoare patimi ale dreptății. De vreame ce, precum neștine are nărav a mînca sîngur și, la pînțece fiind lacom, să mută cu certarea, au nu aiave iaste că gîndul iaste domn patemilor? Îndată dară cu leagea petrecînd, și de iaste cineva iubitoriu de argint sileaste chipul lui, împrumutînd pre cei lipsiți fără de camătă și, împrumutarea săptămînelor sosind, tăind den datorie, măcară scumpu de va fi neștine, de leage să biruiaște, cu aducerea aminte a gîndurilor, nici de iznoavă cercînd secerăturile, nici viile. Și la cealealalte poate a să cunoaște aceasta, că gîndul iaste cel ce biruiaște patemilor, pentru că leagea și cea cătră părinți bună cugetare biruiaște, nici vînzînd bunătatea pentru ei, și cea cătră fămeaie-ș dragoste biruiaște, pentru neleguire pre ea muștrînd, și fiilor dragoste biruiaște, pentru răutatea pre ei certîndu-i, și al prietenilor obiceiul biruiaște, pentru viclenia pre ei muștrînd. Și să nu gîndiți a fi lucru de minune, unde și vrajba a birui gîndul poate, pentru leage, nici tăind copacii, ceale dumeastice ale vrăjmașilor răsădituri, și ceale ale vrăjmașilor celor ce le-au pierdut mîntuindu-le, și ceale căzute împreună rîdicîndu-le. Și celor mai silnece pateme a birui gîndul să arată, iubirea de cinste, mărirea deșartă și zavistia, pentru că toate aceastea ceale cu rău nărav patimi cea întregă minte le leapădă, în ce chip și mînia, pentru că și pre aceasta o stăpîneaste. De vreame ce pentru ce cel prea înțelept părintele nostru Iacov pre cei prejur Semeon și Levi vinuiaște? Au doară văzînd că au junghiat limbi, pre sichimiteani, cu gîndul au zis: ‘Blestemată mînia lor?’ Pentru că, de nu ar putea mînia a birui gîndurile, nu ar fi zis așa, pentru căci cînd tocmiia Dumnezău pre om cu cuvîntul și cu sîngură biruință împodobindu-l, atuncea patemile lui și năravurile împrejur i-au răsădit și pre povățuitoarea minte pren ceale denlăun-

tru simțituri pre scaun o au șezut și pre aceasta o au dat leage după carele petrecînd va împărăți împărăție întreagă la minte, și direaptă, și bună. În ce chip, ar zice dară neștine, de iaste stăpînitoriu gîndul patimilor, pre uitare și neconștiința nu biruiaște?

CAP III

i iaste foarte de rîs cuvîntul, pentru că nu se arată gîndul a birui patemile lui, ce ceale trupești, în ce chip pofta nu poate nimeni să o taie de la noi. Ce poate gîndul să dea să nu se supuie de poftă. Mînia nimeni nu poate să o taie de la noi, ce a nu se supune sufletului, iară mîniei cu puțință iaste gîndul a ajuta. Năravul rău nimeni dentru voi nu poate să-l taie, iară a nu se îndupleca cu răul nărav poate gîndul să ajutorească, pentru că nu iaste gîndul dezrădăcinătoriu patemilor, ce împotriva luptătoriu. Spre aceasta dară pren seatea lui David împăratul mai aiavea iaste a socoti. Pentru că, de vreme ce preste toată ziua bătînd pre cei striini de fealiu, David pre mulți dentru ei au omorît cu oșteanii cei de o limbă, atunce dară, făcîndu-se sară, asudat fiind și foarte ostenit, venit-au la cortul cel împărătesc, prejur carea toată a strămoșilor oaste era tăbărită. Deci ceialalți toți la cină era, iară împăratul cît de mult setos fiind, macară mulțime de izvoară avea, nu putea pren eale să-ș vindece seatea, ce oarecarea a lor fără de socoteală poftă de apa cea de la nepriateni întinzîndu-se să adăogea, și slăbindu-l îl ardea. Dirept aceea paicii, pentru a împăratului seate, cu mare dosadă le era, și doi tinerei, rușîndu-se de pofta împăratului, cu toate armele s-au înarmat și, coiful luînd, trecură șanțurile nepriatenilor și, ferindu-se de paznicii porților celor de margine, au ieșit cercînd peste toată tabăra nepriatenilor. Și, cercînd izvorul, dentrînsul au adus împăratului. Și el, măcară că cu seatea să aprindea, socoti întru tot groaznică primejdie la suflet a fi, socotîndu-se băutura tocma cu sîngele. Pentru aceea, puînd gîndul împotriva poștei, au turnat băutura la Dumnezău, pentru că putearnicu e cel întregu la minte gîndu să biruiască ale patimilor nevoi și să stingă ale strechilor îmfălături și ale trupurilor dureri, de prisosit fiind a să lupta și, cu cea bună bunătate a gîndului, să scuipe toate ale patimilor biruințe. Acum dară și vremea pre noi ne cheamă spre dovedirea vederii celui întregu gînd. Că, de vreme ce adîncă pace pentru buna leage părinții noștri avea și făcea bine, cît și Selescu, împăratul Asiei, și Nicanor să fie osebit lor agonesită la ceale sfinte, și politia la el să priimiia, atunce

dară oarecarii cătră cea de obște unire făcîndu-să, multe fealiuri de primejdii petrecură.

CAP IV

entru oarecarele Simon purtîndu-să împotriva cătră Onia, cela ce oarecînd vlădicia avea pren viață, om bun și fericit, de vreme ce, în tot chipul pîrîndu-l pentru limbă, nu putu să-i facă rău. Deci pribegi ca să vînză moșia. Pentru aceea viînd la Apolonie care era voivod Siriei și Finichiei, zicea: „Bun cugetătoriu fiind la lucrurile împăratului, venit-am să spui multă samă de mii de bani ai celor proști, care sînt în visteriile ierusalimleanilor, să să fie adunat la besearică, osăbiți fiind. Aceștea să cuvin să fie la Selescu împăratul“. Acestea toate pre amăruntul înțelegînd Apolonie, pre Simon lăuda de purtarea de grijă cătră împăratul. Și mergînd cătră Selescu, spuse visteria banilor, și luînd de la el volnicia, degrabă la moșia noastră împreună cu blestematul Simon și cu foarte grea oaste viînd, cu ale împăratului porunci zicea că au venit pentru ca să ia banii cei proștești ai visteriei. Și norodul, dosădindu-să pentru cuvîntul acela și pricîndu-să foarte groaznicu, a fi, socotînd ceia ce averile ș-au încrezut la visteria besearicii să să lipsească; și întru cît putea, opriia. Iară Apolonie cu înfricoșări mergea la besearică; și preoții cu muieri și copii în besearică rugîndu-să lui Dumnezău să scutească besearica; și hulindu-să locul și suindu-să cea înarmată oaste a lui Apolonie spre jahul banilor, den ceriu îngeri călări s-au arătat, strălucînd împrejur cu armele și multă frică și cutremur lor slobozînd. Și căzînd mai mort Apolonie spre cea de toate neamurile a besearicii îngădire, mînile au întinsu la ceriu și cu lacrimi pre jidovi ruga ca, rugîndu-să pentru el, vor îmblînzi oastea cea cerească. Cu aceste cuvinte îndemnîndu-să Onia arhierul, măcară că și aiminterelea s-au temut ca nu cîndai va gîndi împăratul Selescu că den vicleșug omenescu să fie omorît pre Apolonie, rugatu-s-au pentru el. Și el, foarte minunat mîntuindu-să, dusu-s-au să arate împăratului ceale ce i s-au întîmplat lui. Și murîndu Selescu împăratul, în urmă luo împărăția fiul lui, Antioh, bărbat mîndru și năsilnecu, carele, scoțînd pre Onia den vlădicie, pre Iason, fratele lui, au pus vlădică, tocmindu-se să-i dea lui pre an 3660 de talanzi; și el porunci lui și arhieru a fi și nărodul să povățuiască, carele și cercare au făcut limbii și au ieșit den politia cetății spre toată fărădelegea, cît nu numai la marginea moșiei noastre școală fă-

cîndu-se, ce încă și ajutoriul besearicii surpase; spre carele, mîniindu-se cea dumnezeiască judecată, pre sîngur lor l-au bătut pre Antioh. Că, de vreamă ce era dînd războiul despre Eghiptet cu Potolomeu, și au auzit că, înțelegîndu-se cum să fie murit el, iară unii ierusalimleani foarte să să fie bucurat, degrabă dară asupra lor purcease și prădă pre ei; și poruncă puse cum, carii dentru ei întru cea părintească leage vor petreace, să moară. Și de vreamă ce cu aceasta nu putu, ce toate ale lui înfricoșări și munci le vedea surpîndu-se, cît și pre muieri, căci obrăzuia copiii cu pruncii, le surpa, știind mai nainte că aceasta vor păți. De vreamă dară ce poruncile lui să batjocuriia de nărod, el sîngur, pren munci, pre fieștecarele, cîte unul, îndemna să guste de ceale pîngărite mîncări, să să leapede de jidovie.

CAP V

ăzînd dară înainte, cu sveatnicii împreună, tiranul Antioh, la oarecare loc nalt, și oștele dvorind la el împrejur cu arme, porunci lor cîte unul den jidovi a-i trage și den cărnuri de porcu și ceale junghiate la idoli să-i silească să guste, iară de nu vor vrea vreunii să mănînce spurcatu, pre aceștea, în roată învîrtindu-se, să-i omoară. Și mulți împreună hrăpîndu-se, unul dentîiu, anume Eliazar, de rudă preot, la știință legiuitoriu și de vîrstă îndelungat,—și la mulți den cei de prejur tirani, pentru vîrstă, era cunoscut—, să aduse aproape de el. Și văzîndu-l pre el Antioh, zise: „Eu mai nainte de ce voi înceape ce vor să fie muncile ceale asupra ta, o, bătrîne, svătui-te-voiu ca, gustînd de carne de porcu, să te mîntuiești, pentru că mă rușinezu și de vîrsta ta și de cărunteate, carea, după atîtea ani, nu mi să pare a face filosofeaște, petrecînd cu leagea cea jidovească. Pentru căci dară, fiind cu dare la fire de această mîncare de carne a vitei, te scîrbești? Pentru că fără de minte iaste aceasta, să nu guști den ceale ce-s, fără de ponoslu, dulci; și nedirept iaste a urî ceale ale firii haruri. Iară tu și mai fără de minte a face mi se pare, de te vei mîndri pentru adevăr, încă și pe mine vei huli, spre a ta certare. Nu te vei deștepta de la cea birfiștoare filosofia voastră și răsipești gîndul tău cel mîhnit? Și, închinîndu-te la a mea iubitoare de oameni mîngîiare, să nu să îndure de bătrîneatele tale? Pentru că—și aminte-ț aduc—, deși iaste oarecarea văzătoare puteare aceștii legi ai voastre, va ierta pre tine spre toată fărădeleagea ce să face de nevoie“. Într-acesta chip auzind Eliazar, au cerșut cuvînt și, luînd volnicie, încep-au a grăi în norod așa: „Noi, Antiohe, cu

dumnezeiască leage nădejduiți fiind a petreace, nici o nevoie mai sîlnică socotim a fi decît cea cătră leagea noastră bună ascultare. Pentru aceea dară nici într-un chip a călca leagea vom. Și ce, macară că nu cu adevărat ar fi leagea noastră, în ce chip gîndești, dumnezeiască, ce într-alt chip socotim pre ea a fi dumnezăiască, nici așa slobod ar fi noao cea pentru bună-credință mărire a izmeni. Să nu socotești dară păcat mic a fi acesta, de vom mînca spurcat; pentru că, și la mici și la mari, a călca leagea tot o potrivă iaste; pentru că pren fieștecare leage aseamene să mîndreaște. Ce batjocurești filosofia noastră, ca cînd nu cu bună-cuvîntare întru ea am fi sănătoș? Pentru că, întregăciunea minții pre noi ne învață ca tuturor dulceților și poftelor a birui și bărbăția a învăța, ca toată durearea de bună-voie a răbda, și dreptatea învață. Cît numai pre Cea ce iaste Dumnezău a cinsti cu mare cuviință, pentru aceea nu mîncăm spurcat; pentru că, crezînd a fi leagea lui Dumnezău, știm că, după fire puind noao leage, Ziditoriu legii ne iartă, și ceale ce să vor împreuna cu ale noastre suflete au poruncit să le mîncăm, iară ceale ce vor fi împotrivă au oprit, să nu le mîncăm. Tirănesc lucru iaste dară nu numai a ne îndemna pre noi să călcăm leagea, ce și să mîncăm. Ce nu vei rîde asupra mea acest rîs, nici pre cei sfinți ai strămoșilor; pentru ca să păzesc leagea, jurămînturi nu voiu părăsi, nici de mi-ai tăia ochii și să-m topești ficații. Nu sînt eu așa bătrîn și fără de bărbăție, cît pentru buna credință să nu mi să întinească mie gîndul. Cătră aceste roatele găteaste și focul îl suflă mai tare. Nu așa mă îndur de ale meale bătrîneate, cît a strica eu pren mine leagea cea de moșie. Nu te voiu amăgi, leage învățătoare, nici te voiu lepăda, iubită răbdare, nici te voiu rușina, filosofae cuvinte, nici te voiu tăgădui, preoție cinstită și a punerii legii știință. Curat pre mine părinții vor priimi, netemîndu-mă de ale tale ceale pînă la moarte nevoi“.

CAP VI

Într-acesta chip împotrivă răspunzînd spre ale tiranului mîngîieturi, stînd purtători de sulițe, cu amar trăgea pre Eliazar spre ceale de munci. Întîiu l-au dezbrăcat pre el și apoi, legîndu-l cu mîinile îndărăt, de amîndoao părțile cu bicele îl bătea, strigînd strigătoriu de altă parte: „Supune-te supt poruncile împăratului!“ Iară cel mare la minte Eliazar, ca în vis muncindu-se, nici într-un chip să schimba, ce, înalți întinzînd ochii la ceriu, să rumpea cu bicele cărnurile bătrînului și-i precura sîngele și coastele i să rănii. Și căzînd jos, neputînd suferi trupul durerile, drept

avea și neclătit gândul. Deci oarecare den cei amari paici sărind, în deșărturi îl lovia, ca să să scoale, fiind căzut. Iară el îngăduia durerile, și huliia nevoia, și răbda muncile; băfindu-se, biruia, pre ceia ce munciia, bătrînul. Și de aceiaș carii îl munciia era cu mirare, pentru bunătatea sufletului. Pentru aceea, de o parte făcîndu-li-se milă pentru bătrînețele lui și despre altă parte fiind ei în pătîmirea obiceiului, apropiindu-se la el oarecarii dentru ai împăratului, zicea: „Pentru ce supt răutățile aceastea pre tine fără de socoteală te supui, Eleazare? Noi dară den ceale fripte cărnuri vom pune, și tu, fățărind că guști den ceale de porc, te mîntuiaște“. Și Eleazar zise: „Nu așa rău să gîndim cei ce sîntem feciorii lui Avraam, cît muindu-ne de suflet; necuvios lucru iaste noao să fățărnicim, că fără de socoteală iaste, trăind spre adevăr viața cea pînă la bătrînețe și slava cea de asupra ei după lege păzîndu-o, de acum să ne premenim și noi sînguri să ne facem celor tineri pildă necredinții, ca și arătare să ne facem mîncării de spurcăciuni; și rușinat lucru iaste, de vom mai trăi puțină vreme, și aceasta —batjocorindu-ne de cătră toț, pentru frica“. Așa mare la minte pre el văzîndu-l și nici spre mila lor premenindu-se, la foc pre el îl aduseră, unde, pren ceale cu rău meștersug lucruri de munci arzîndu-l de tot, pre el îl arunca și pocioase turnări pre nările lui vărsa. Și el, pînă la oase fiind ars și vrînd să-ș lase sufletul, întinse ochii cătră Dumnezău și zise: „Tu știi, Dumnezăule, că fiind mică putință a mă mîntui, cu munci arzătoare moriu pentru legea. Deci blînd fii limbii Tale, destul fiind pentru dînșii cu a noastră certare; curățitoriu fă lor sîngele nostru și, în locul sufletelor lor, ia sufletul meu“. Și aceastea zicînd cel sfînt bărbat, cu bună cinste muri. Mărturisit dară biruitoriu iaste patimelor cel bun credincios gînd, pentru că, de ar fi biruit patemile pre gînd, acestora dară aș da mărturia biruinții; iară acum, gîndul pre patime biruind, lui dăm cu cuviință biruința povățuirii. Și pre drept iaste a mărturisi noi tăria a fi a gîndului, unde și ceale den afară dureri arātu că au biruit gîndul, și a desfătărilor a birui, și nici la eale a se supune.

CAP VII

Pentru că, ca un bun cîrmaci, gîndul părintelui nostru Eleazar, cîrmuind a bunii-credințe corabie întru a patimelor genune, și precăznindu-se cu ale tiranului înfricoșări, și strecurîndu-se cu ale caznelor valuri, nici într-un chip au întors cîrmele bunei-credințe, pînă unde au înotat la vadul biruinței cei fără

moarte. Nu că doară cetate, la multe și de multe fealiuri de meștersuguri au îngăduit, cu vitejie vrodinioară bătîndu-se, precum preasfîntul acela, sfîntul suflet cu cazne și cu cleaște arzîndu-se, au biruit pre cei ce încunjura, pentru gîndul bunii-credințe, care era sprîjenitoriu. Ca o margine înainte răpaos al său cuget părintele Eleazar întinzînd, au înfrînt pre ceale ce să nebuniia ale patemilor furtuni. O, vreadnice al preuoției preote, nu ț-ai spurcat cei sfinției dinți, nici pre pîtecele cel ce dumnezăiasca credință au priimit, ce [nu] l-ai împreunat cu spurcată mîncare. O, tocmitoare de lege și filosoafe dumnezăiescului cuvînt, ca aceștea trebuie a fi ceia ce preoțesc legea, carei cu al său sînge și cu vitejască sudoare ceale pînă la moarte patime sprîjenesc. Tu, părinte, buna legea noastră, pren răbdări, spre slavă o ai adevărit și, curăția cinstindu-o, nu o ai stricat, și pren fapte încredute ai făcut ale dumnezăieștii filosofii cuvinte. O, decît munca mai silnice bătrîne și decît focul mai tare uncheașule, și mai mare decît patemile, Eleazare! Că, precum părintele Aaron, fiind înarmat cu cădealnița, pren mulțimea limbii alergîndu, pre cel arzătoriu înger au biruit, așa feciorul lui Aaron, Eleazar, pren foc topîndu-să, nu i să întoarse gîndul și—cea mai de minune—, bătrîn fiind, dezlegate fiind ale trupului întinsori cătră părintele, și slăbănogite cărnurile, și ostenite vinile, să întineriră pren gîndu. O, fericite bătrînețe, și cinstite căruntețe, și viața de lege, pre carele credincioasă peceate a morții le-au săvîrșit! Vezi dară, bătrîn bărbat cea pînă la moarte dureare au trecut cu mîntea pentru buna-credință; mărturisit povățuitoriu iaste patimilor cel bunu-credincios gînd. Pentru aceea dară și tinerii, cu al bunei-credințe gîndu, filosofînd, mai greale munci biruiră.

CAP VIII

entru că, de vreme ce după aceea să birui la arătare tiranul, neputîndu să îndeamne pre bătrîn a mîncă spurcat, atuncea foarte cu patimă porunci pre alții den robimea jidovească să aducă. Și, de vor mîncă spurcat, să-i sloboază, mîncînd. Iară de să vor prici, mai amar să-i muncească. Aceastea rînduînd tiranul, era aducîndu-să, cu bătrînă maică, 7 frați buni și viteaji și întru tot dăruiți. Bucură-să de ei și, de buna-cuviință mirîndu-să, le zîmbi lor și, aproape chemîndu-i, zisă: „O, tinerilor cu iubire de socotință, frumsețele voastre eu laudu și, mulțime de atîșea frați precăcinstînd, nu numai sfātuiescu să nu vă nebuniți aceiaș nebunii cu cel mai nainte căz-

nit bătrîn, ce vă și rog, împreună îngăduind eu, ca să dobîndiți al meu prieteșug; pentru că aș putea, în ce chip a certa pre ceia ce nu ascultă la ale mele porunci, așa și a face bine celora ce pre mine bine vor asculta. Creadeți dară că și boierii asupra lucrurilor mele veți lua, lepădîndu-vă de cel de moșie al vostru al politiei obiceiului și luîndu viața elinească și, primenindu-vă, desfățați-vă în tinerețele voastre. Că, de vreme ce cu urgie mă veți face, pren neascultare, îndemnamă-veți pre mine spre groaznice munci pre fieștecarele den voi, cîte unul, pren munci să-l pierzu. Facă-vă-se dară milă de voi, de carii și eu, neprietenul, și de vîrste și de frumsește nu mă înduru. Nu socotiți aceasta că doară nu vă va fi nemica neascultînd, ce cu strămutătură a muri voi iaste gata!“ Și aceste zicînd, porunci să să puie înainte unealtele ceale de munci, ca doară și de frică va pleca pre ei să mănînce. Și deaca puseră înainte purtătorii de suliță vîrteajale, deznodăturile, și legăturile, și roatele, și pavezele, și căldările, și tigăile, și degetarile, și minile ceale de fier, și peanele, și foii focului, răspunzînd tiranul, zise: „Voinicilor, fie-vă frică, că și judecata care cinstiți blîndă va fi voao, celor ce de nevoie călcați leagea!“ Și ei, auzînd mîngîituri și văzînd groaznice, nu numai să temură, ce și împotriva filosofiră tiranului și, pren bună cuvîntare, tirania lui o surpară. Și ce vom gîndi? Neîndurători cu sufletele era vreunii și nebărbați întru ei? Ce cuvinte le-ar hi trebuit a zice? Au nu cu aceste?: „O, ticăloșii noi și foarte fără de minte! Împăratul pre noi rugîndu-ne și spre bună-facere chemîndu-ne, de vom asculta de el, pentru ce cu voie deșartă pre noi ne veselîm și muritoare neascultare cutezăm? Nu ne vom teame, bărbați frați, de unealtele muncilor? Și vom socoti înfricoșările caznelor, și vom fugi de mărirea cea deșartă aceasta și de cea purtătoare de pierzare semetie; să ne fie milă de vîrstele noastre. Și să nu ne îndurăm de ale maicii bătrînește și să ne aducem aminte că, neascultînd, vom muri, și ne va ierta pre noi cea dumnezeiască judecată, pentru nevoie de împăratul temîndu-ne? Ce ne scoatem pre noi den viața cea dulce și ne lipsim pre noi de lumea cea dulce? Să nu silim nevoia, nici să iubim cinstea spre a noastră strămutare; nici sîngură leagea de bunăvoie pre noi ne omoară, temîndu-ne de unealtele ceale muncitoare. De unde s-au pus noao atîta iubire de price și ne place răbdarea cea purtătoare de moarte, puțînd cu volnicie a trăi, împăratului supuîndu-ne?“ Ce de aceste nemica nu ziseră tinerii cei ce vrea să să muncească, nici ș-au adus aminte, pentru că era nebăgători de samă de patime și sînguri-țitiori de

dureri, cît, îndată ce-au tăcut tiranul sfătuiînd pre ei ca să mănînce spurcat, toți cu un glas dempreună, ca dentr-un suflet, ziseră cătră el:

CAP IX

e zăbovești, o, tirane? Pentru că gata sîntem a muri, decît a călca ceale de moșie ale noastre porunci; pentru că ne rușinăm de cuviințele ceale de la strămoș, de nu cu cea sfeatnică a legii bună ascultare și cu Moisi ne vom lăuda. Nu sfătui, tirane, fărădelegi; nu ne milui pre noi mai mult decît noi, urîndu-ne pentru că, mai greu decît moartea aceasta, socotim a fi mila ta cea spre cea fără de leage mîntuire a noastră. Și ne spari pre noi înfricoșîndu-ne cu moartea cea pren munci, precum nu cu puțîn mainte de Eliazar învățînd. Și, de vreme ce bătrînii jidovilor, pentru buna-credință și munci răbdînd, au bine-crezut, mai pre drept ar fi de am muri noi, tinerii, muncile nevoilor tale nebăgîndu-le în seamă, care și învățătorul nostru, bătrînul, le-au biruit. Ispitește dară, tirane! Și cu ale noastre suflete de ne vei omorî pentru buna-credință, nu gîndi să ne strici noao, muncindu-ne! Pentru că noi, pre cea rea patimă și răbdare, ale bunătății biruințe vom purta, iară tu, pentru a noastră pîngărită ucidere, destulă muncă vei îngădui, de cea dumnezeiască, veacinică“. Aceștea așa zicînd, nu numai ca cînd s-ar fi îngreuiat asupra unor neascultători tiranul, ce ca și asupra unor nemulțămitori să urgisi. Directe aceea, pre cel mai mare dentr-înșii poruncidu să îl aducă paicii și, rumpîndu-i haina, îi legară mîinile și brațele cu cureale, de altă parte, cît, bătîndu-l cu bicele, au ostenit. Nemica nu săvîrșînd, pusă-ră-l pre el pre roată, prejur carea întinzîndu-se cel de bună rudă născut tinerel, să deznoda; și, den toate încheieturile frîngîndu-se, huliia zicînd: „Tirane preapîngărite, și al cereștii judecăți vrăjmașu, și fără de omenie, n-am ucis oameni, de mă căznești în tr-acesta chip, nici am păgînit, ce leagea dumnezeiască păzesc“. Și, purtătorii de sulițe zicînd: „Mărturisește că vei mînca, ca să te mîntuiești de munci“, iară el zise: „Nu așa vă iaste voao mai tare roata, o, spurcați poslușnici, cît a înfrîna gîndul meu! Tăiați-mi mădularile și îm ardeți cărnurile, și strămutați închieturile, pentru că, pren toate muncile, vă voi supune pre voi, că sînguri feciorii ovreailor, pentru bunătate, sînt nebiruiți“. Aceștea zicînd, foc dedesuptu-i așternură și să deaderă în laturi, mai întinzînd roata, mînjîndu-se de toate părțile roata de sînge. Și grămada cărbunilor de picăturile puroilor să stîngea și prejur osia roatei cura cărnurile. Și

tăiată împrejur fiind închegarea oaselor, cel mare la minte și tinerelul Avramieu n-au suspinat, ce, precum în foc primenindu-se, spre nestrucare răbda cu vitejie strămutările, „Asemănați-vă mie, fraților!” zicînd: „Să nu părăsiți rîndul veacului meu, nici să vă lepădați de a frăției mele bărbăție sfîntă și blagorodnică; oștire oștiți pentru buna-credință, pren carea blîndă e cea direaptă și de moșie a noastră socotință; care s-au făcut neamului, certa-va pre cel necertat tiran“. Și aceastea zicînd cel sfînt cuvios tinerel, își lepădă sufletul. Și mirîndu-se toți de tăria sufletului lui, aducea purtătorii de sulite pre cel de vîrstă după cel dențiu, al doilea. Și puind mînile ceale de fier cu ascuțite unghi, la lucru de muncă făcut în chip de pavăză, l-au legat pre el, cît întrebîndu-l de va vrea să mănînce porc, mai nainte de a se munci, cel de bună rudă gînd au auzit; trăgîndu-i cu mînile de fier carnea toată și pialea capului, de la umere pînă la barbă, hiarăle ceale ca pardoșii au tras, și el, această dureare cu greu îngăduind, zicea: „Cîtu e de dulce tot chipul morții pentru cea de moșie a noastră bună-credință! Nu ți se pare, decît toți mai fără de omenie tirane, mai mult decît mine tu acum a te munci, văzînd că să biruiaște cel tirănesc al tău mîndru gînd de răbdarea cea pentru bună-credință a noastră? Pentru că eu, cu ceale pentru bunătate dulceți, de dureri mă ușurez, iară tu întru ale păgîniei înfricoșări te muncești. Iară nu vei scăpa, preapîngărite tirane, de judecățile dumnezeieștii urgii!“

CAP X

Si acesta de veacinică pomenire moarte îngăduind, cel al treilea să aducea, rugîndu-se mult de cătră mulți pentru ca, gustînd, să să mîntuiască; și el strigînd, zise: „Nu știți că un tată pre mine cu cei morți m-au semănat și unaș maiică m-au născut și pre ale lor porunci ne-am hrănit. Nu leapăd cea de bună rudă a frăției rudenie“. Și ei, cu amar suferind îndrăznirea bărbatului, cu unealte puitoare la închieturi mînele lui și picioarele deznoda și, dentru închieturi zăvorîndu-le, le dejghina; și deagetele, brațele, și fluierile, și coturile le frîngea. Și nici într-un chip putea pre el să-l înfrîneze. Împrejur trăgîndu-i pialea, cu marginele, vîrfurile deageteilor să belia. Și îndată-l aducea împrejurul roatei, prejur carea, dentru închietură ieșindu-i mădularele, îi scotea mădularele, își vedea cărnurile căzînd împrejur. Și asupra ficaților picături de sînge cura. Și, vrînd să moară, zise: „Noi dară, o, preapîngărite tirane, pentru învățătura și bunătatea lui Dumnezău aceastea pătîmim, iară

tu, pentru păgînatate și pentru spurcata ucidere, nepricepute vei răbda munci“. Și acesta murînd cu cuviință frățească, pre al patrulea trăgea, zicînd: „Să nu te nebunești și tu cu nebunia fraților tăi!“ Și el zise lor: „Nu aveți voi focul așa mai arzătoriu, cît să mă înfricoșați pre mine; pre fericita a fraților miei moarte și cea veacinică a tiranului perire, și pre cea pururea pomenită a celor buni credincioși viață, nu mă voi lepăda de cea de bun rod frăție. Gîndește, tirane, muncile, pentru ca și prin eale să te înveți că frate sînt celor de mai nainte munci!“ Aceastea auzînd cel de sînge mîncătoriu, și ucigătoriu, și preapîngărit Antioh, au poruncit limba lui să-i taie. Și el zise: „Măcară că vei lua organul glasului, iară încăș și pre cei ce tac îi ascultă Dumnezeu. Iată, înainte s-au slobozit limba. Tăiași-o, că nu pentru aceasta vei tăia limba gîndului nostru. Cu dulceță pentru Dumnezău părțile trupului le ciuntim, iară pre tine curînd te va certa Dumnezău, pentru că pre cea cîntătoare de dumnezeieștile laude limbă o tai“.

CAP XI

Deci deaca muri și acesta cu munci căznindu-se, cel al cincelea au sărit, zicînd: „Nu zăbăvi, tirane, spre cea pentru bunătate caznă, că și eu de la sini-m am venit, ca, și pre mine omorîndu-mă, certare de mai multe nedireptăți vei fi datoriu la cea cerească judecată. O, uritoare de oameni și uritoare de bunătate, ce am făcut noi de ne prazi într-acesta chip? Căci creadem în Ziditoriul tuturor și după a Lui bună lege trăim? Ce aceastea de cinste, nu de cazne sînt vreadnice“. Ca aceastea zicînd, dărdașii legîndu-l pre el, îl trăgea spre pavăză, de care legîndu-l pre el de genuche și aceastea cu cleaște de fier împreunîndu-le, îi înduplecară mijlocul spre o pană de roată, prejur carele cu totul pre împrejurul roatei, ca un scorpiu înfrîngîndu-se, să deznoda. Într-acestaș chip și duhul strîngîndu-i-se, și trupul rupîndu-se: „Bune—zicea—, fără de voie, o, tirane, hărăzești noao haruri, pren mai tari dureri, arătînd cea despre legea noastră tărie“. Și murînd și acesta, cel a șaselea tinirel să aducea; pre carele, întrebînd tiranul de va vrea să mănînce, să să slobozească, zise: „Eu de vîrstă decît frați sînt mai tînăr, iară la cuget de o vîrstă, pentru că la aceasteaș și născînd și hrînindu-ne am fost; și pentru aceasteaș și a muri datori sîntem aseamene. Deci, de ți se pare ție a munci căci nu mănîncu spurcat, munceaște!“ Aceastea el zicîndu-le, aducea pre el la roată, de carea întinzîndu-se

afară den mădulare și dejghinându-să, să ardea dedesupt; și cu frigări ascuțite arzându-le, la spate le aducea, și coastele pătrunzându-le, și ficații ardea. Și el, căznindu-să, cel de sfântă și cuvioasă osteneală, zicea: „Spre carele, pentru buna-credință, spre deprindere de dureri, atîtea frați, chemați fiind, nu ne-am biruit, pentru că nebiruită iaste, o, tirane, cea bună-credincioasă știință, cu bună bunătate înarmatu fiind, voiuri muri și eu cu frații miei, mare vrăjmaș al meu biruind, înnoitoare de munci și vrăjmași celor ce adevărat binecred. Șase tinerei am surpat tirania ta, pentru că a nu putea tu să premenești gîndul nostru, nici a ne sili cătră mîncarea spurcăciunii, au nu-ți iaste ție surpare? Focul tău reace e la noi, și fără de dureare pavezele, că nu ai tiranului, ce ai dumnezeieștii legi stau înaintea noastră purtători de sulite. Pentru aceea nebiruit avem gîndul“.

CAP XII

Si deaca și acesta cu fericire muri puindu-se întru o căldare, cel al șaptelea veni, decît toți mai tînăr, spre carele milostivindu-să tiranul, macară că rău de cătră toți frații pre sine chinuindu-să, ades tiranul, și văzînd legăturile prejur, copil fiindu, mai aproape de el l-au chemat și a-l mîngîia să ispitia, zicîndu: „Săvirșitul nebuniei fraților tăi îl vezi, că, pentru neascultarea, strămutîndu-să, au murit. Și tu, de nu vei asculta, sărace, muncindu-te și tu, vei muri mai nainte de vreme-ți; iară ascultînd, priatin vei fi și lucrurile împărăției vei povățui“. Și aceastea mîngîindu-l, pre maica copilului au chemat, ca, de sine făcîndu-i-să milă, de atîtea feciori fiind lipsită, să să pornească cătră mîntuire, cu bună ascultare făcînd pre cel rămas; și maică-sa, cu cel ovreiescu glas îndemnîndu-l pre el, după cum vom grăi, „Dezlegați-mă, zise, ca să zicu împăratului și, împreună cu el, la toți prietenii“. Și bucurîndu-se foarte spre făgăduința copilului, de sîrg îl dezlegară. Și alergînd la una de aproape den tigăi necurate, zise: „Și decît toți răii prea păgîne tirane, nu te rușinași, de la Dumnezău luînd bunătățile și împărăția, și slugile Lui a le omori, și pre cei de bună-credință învățători să-i strămuți? Pentru care așteaptă-te certarea mai cu adease și veacinicul focu, și munci carele în tot veacul nu te vor părăsi. Nu te rușinași, om fiind, cel ce ești aseamenea ca o hiară, pre cei de o potrivă pătimitori și tot den niște stihii fiind făcuți, să le tai limbile și, într-acesta chip muncindu-i, să-i căznești? Alții dară, vitejaște murind, au plinit cea cătră Dumnezău bună-credință,

iară tu rău vei plînge, pre cei ai bunătății ostenitori fără de vină omorîndu-i. Pentru aceea și eu a muri vrînd, nu fug de cătră a fraților miei vitejie“. Și aceastea zicînd, sîngur au sărit asupra tigăilor și așa-ș deade sufletul.

CAP XIII

ezi dară că ceale pînă la moarte dureri au călcat cei șapte frați. Împreună s-au mărturisit de cătră toate părțile, că sîngur-țiiitoriu patemilor iaste cel bun-credincios gînd; că în ce chip, de s-ar fi supus patemilor, ar fi mîncat spurcat, zicere-am: Aceștea dară pre sine să să fie biruit. Ce acum nu așa, ce cu gîndul cel ce să laudă la Dumnezău au biruit patimele; și nu iaste a ne băga de samă domnia cugetului, pentru că au biruit și patema și durerile. Cum dară nu iaste la aceștea cuvîntarea cea bună, de patemi biruitoare, a mărturisi, cari pre ale focului dureri nu s-au întorsu? Pentru că, în ce chip sînt puse, înainte-s turnurile limanurilor, înfricoșerile valurilor înfrîngîndu-le, cu liniște da vadul celor ce umblă, așa cea cu șapte turnuri a tinerilor bună cuvîntare, care au întărit vadul bunei-credințe, au biruit neoprirea patemilor. Pentru că, întinzînd danțul bunei-credințe, îndemnară-se unul pe altul, zicînd: „Frățeaste să murim, fraților, pentru leagea! Să ne asemănăm celor trei tineri de la Siria, cari pre cel întocma cu focul cuptorului au călcat. Să nu fim bărbați fricoș cătră a bunei-credințe arătare“. Și unul, „Aibi nădejde, frate!“ zicea; iară altul: „Cu blagorodnie rabdă!“; iară altul, pomenind, zicea: „Aduceți-vă aminte de unde sînteți!“; sau „Cu mîna Cărui părinte a să junghia pentru buna-credință au îngăduit Isaac?“ Și fieștecare, unul altuia, toți împreună căutînd luminoș și foarte îndrăzneți loruș, zicea: „Lui Dumnezău să ne făgăduim den toată inema, Celui ce au dat sufletele, și să ne purtăm prejur paza legii! Trupurile să nu ne teamem de cela ce să pare că omoară trupul, pentru că mare e primejdia sufletului în munca cea veacinică“, zicînd celor ce calcă porunca lui Dumnezău: „Să ne înarmăm dară cu dumnezeiasca biruință dumnezeiescului gîndu, pentru că, așa murind noi, Avraam, Isaac și Iacov ne vor arăta și toți părinții ne vor lauda“. Și fieștecărui den frații cei ce să trăgea dentru ei zicea cei rămaș: „Să nu ne rușinezi pre noi, frate, nici să amăgești pre ceia ce au murit mai nainte de noi frați; nu fiț necunoscători de ale frăției dragoste, carele cea dumnezeiască și preainălțată socoteală pre părinți celor ce s-au făcut le-au împărțit și pre pîntecele maicei răsădind, în-

tru care, fraților, vreamea potrivă lăcuindu-o, și întru unaș vreame zidindu-ne, și de la un sînge crescîndu-ne, și pren un suflet săvîrșîndu-ne, și pren mijlocul unii vremi născîndu-ne, și tot dentru unele izvoară bînd lapte, dentru carii împreună să hrănescu de-mbrățășare iubitoare de frați suflete și crescū mai tare, pentru soția ta te hrăniū, și pentru cea de toate zilele obi-ciuire, și ceialalte învățături, și pentru a noastră leagea lui Dumnezeu învățătură“. Așadară, fiind împreună pătimitoare iubirea frăției, cei șapte frați mai vîrtos a patemi împreună fură întru eiș, pentru că, o leage fiind învățați, și tot unele bunătăți învățînd, și cu cea direaptă viață împreună hrănindu-se, mai vîrtos pre ei să iubii, pentru că cea aseamene rîvnire a bunei bunătăți adăogea lor cea dentru ei unire; pentru că cu bună-credință mai dorită lor îș făcea iubirea frăției, ce însă și pentru fire, și pentru obiceiū, și ale bunătăților năravuri, ceale ale frăției lor iubiri împreună adăogînd, fură plăcuți frații pentru buna-credință, cei rămaș pre cei ce să căznesc vâzînd pînă la moarte muncindu-se.

CAP XIV

Și încă și la caznă îndemnînd, cît nu numai a nu băga samă durerile, ce încă și patimile iubirei de frăție a birui, oh, decît ale împăraților gînduri mai împărătești și decît cei volnici mai volnici, nimeni dentru cei 7 tineri s-au spăimîntat, nici cătră moarte s-au levenit, ce toți, ca spre a nemorții cale alergînd, spre cea pren munci moarte sîrguia. Și precum mîinile împreună și picioarele împreună cu ale sufletului povățuituri să pornesc, așa sfinții tinereii aceia, ca dentru un suflet, de cea fără de moarte bună-credință pornindu-se, spre cea pentru ea moarte să tocmiră. O, preasfîntă săptămînă a celor tocmiș împreună frați, pentru că, în ce chip 7 zile sînt ale facerii lumci, prejur buna-credință, așa prejur săptămînă jucînd, tinerii încungiura, frica muncilor surpînd. Acum noi, auzînd chinuirea tinerilor ne îngrozim, iară aceia, nu numai vâzînd, ce nici auzînd cuvîntul înfricoșării cel de-ndată, ce încă și pătimînd, răbda. Și aceasta pren ale focului dureri, dentru carele ce altă ar fi mai cu dureare? Pentru că ascuțită și cu cutremur fiind putearea focului, de sîrg au topit trupurile. Și nu socotiș lucru minunat de au biruit gîndul bărbaților acelora întru munci, unde și a muierii minte, mai de multe chipuri, au nepregetat durerile, pentru că maica celor 7 tinereii acelora au suferit strămutăturile fieștecăruia den fii. Și să veade cum de multe fealiuri iaste a iubirei de fii

dragoste, trăgînd toate cătră a fiilor împreună-pățimire, unde și ceale necuvîntătoare vite, spre ceale ce să nasc dentr-însele, aseamene împreună-pățimire și dragoste au ca și oamenii. Și ce trebuie a arăta la fii patima cea ce iaste pren ceale necuvîntătoare vite? Unde și albinele, pentru nașterea cerii, să apără de cei ce să apropie și ca cu bold de hier lovesc pre cei ce să apropie la cuibul lor și să apără pînă la moarte.

CAP XV

Lară muma celor tineri, care era cu Avraam la un suflet, nu o au mutat cea dempreună-patimă; nu fiilor muma cea mai cu dor, doao lucruri fiind înainte: buna-credință și a celor șapte fii mîntuire, [nu] cea după vreame, după a tiranului făgăduință, [ce] buna-credință mai mult au îndrăgit, ceaea ce mîntuiaște la veacinică viață după Dumnezeu. O, în ce chip aș grăi, după închipuire, ceale iubitoare de fii ale părinților patime, a sufletului și a chipului asemănare la un copil, minunat chip mic de copil pecetluindu-se? Mai vîrtos că maicile, fiind mai pătimașă decît tații, la naștere sînt mai împreună-pățimitoare, pentru că, cu cît sînt mai slabe de inimă și mai iubitoare la naștere sînt maicele, cu atîta mai vîrtos sînt iubitoare de fii; și decît toate maicele făcutu-s-au a acestor șapte mumă mai iubitoare de fii, carea, cu șapte nașteri, cea cătră ei răsedind iubire cu dragoste și, pentru multele dureri ale fieștecăruia dentr-înșii, cea învățată mumă avînd cea dempreună-pățimire cătră ei, pentru frica cea dumnezăiască n-au băgat samă de a fiilor deșartă mîntuire. Și încă și pentru cea bună bunătate a fiilor și cea cătră leagea lor bună patimă, mai mare avea dragostea la dînșii, pentru că direpți era, și întregi la minte, și tari de suflete, iubitori de frați, iubitori de maică, așa cît și pînă la moarte ceale ale legii păzînd, asculta pre ea. Ce însă măcară că atîtea fiind ceale de iubirea fiilor, spre cea dempreună-pățimire trăgînd ei pre mumă-sa, asupra niciunua dentru ei ceale de toate fealiurile cazne au putut să mute gîndul ei, ce cîte un fiu și împreună pre toți muma îi îndemna la cea pentru bună-credință moarte. O, fire sfință, și iubire de părinți, și înțeleagere iubitoare, cu dragoste, și hrană, și ale maicelor neînfrînte patimi, cîte unul strămutîndu-se și arzîndu-se vâzînd, muma nu se schimba, pentru buna-credință, trupurile fiilor vedea prejur foc topindu-se, și ale mîinilor și ale picioarelor deagete pre pămînt adiind, și cealea ale capetelor pînă la bărbii cărnuri ca niște obraze, înainte zăcînd, o, mai amar acum

maica dureri ispitindu-se pentru durerile ceale ce era asupra lor! O, singură muiare, buna-credință în treagă născîndu-o, nu te-au mutat cel dentîiu născut dîndu-ș suflarea, nici al doilea care era în munci n-au văzut la tine jale, nici al treilea, dîndu-ș sufletul, nici ochii fieștecăruia vîzînd, ca juncii, asupra muncilor căutînd cazna lor și nările însemnînd înainte moartea lor; n-ai plîns vîzînd trupurile fiilor arzîndu-se, și preste mîni mîni tăindu-se, și preste capete capete tăindu-se de la grumazi, și preste morți morți căzînd; și movilă vîzînd danțul fiilor pren munci, n-ai lăcrămat. Nu sînt așa ale sirinilor viersuri, nici glasurile de lebădă trag cătră iubirea auzului pre ceia ce aud glasurile de fii cu cazne pre maică strigînd, pentru că, în ce chip la sfătuire întru al ei suflet, vîzînd groaznici sfeatnici: firea, și nașterea, și iubirea fiilor, și a fiilor strămutături, doi sorți țîind muma: de moarte și de mîntuire, pentru fii, n-au conoscut pre cea ce mîntuia șapte fii, spre mîntuire de puțină vreme, de cea de Dumnezău crezătoare a lui Avraam tărie fata ș-au adus aminte. O, maica neamului, izbînditoare de leage, și scutitoare bunii-credințe, și pren osteneala ficașilor purtătoare de biruință! O, ceaea care ești decît bărbații spre tărie mai bărbată și decît bărbații cătră răbdare mai vitează, pentru că, în ce chip chivotul lui Noe întru cel den mulțimea lumii potop purtînd lumea, tare răbda valurile, așa și tu, păzitoare legii, de toate părțile, întru ceale ale patimilor răvărșîndu-te cu potop și cu tare vînturi, cu ale cuielor munci cuprînzîndu-te, vitejaște ai răbdat cea pentru

bună-credință fortună.

CAP XVI

ezi dară, și muiare bătrînă, și de șapte copii mumă, au răbdat vîzînd ceale pînă la munci ale fiilor: Mărturisit iaste sîngur-țîitoriu patimilor cel bun-credincios gîndu.

Arătat-am dară că nu numai bărbați patimile au biruit, ce și muiare ceale prea mari munci au trecut, cu gîndul. Și nu așa sălbatici era leii cei prejur Daniil, nici ceia ce spre Misail ardea cuptoriul cu prea văpăiosul foc, precum a iubirii de fii fire ardea pre ea, vîzînd pre ei așa în multe fealiuri căznîndu-să cei șapte fii; ce cu gîndul bunii-credințe au potolit atîtea și ca aceastea patime muma, pentru că aceasta iaste a socoti, că, de ar fi fost muiare fricoasă la suflet, măcară că mumă era lor, ar fi plînsu pentru ei și, poate fi, aceastea ar fi zis așa: „O, ticăloasa eu, și de multe ori de trei ori ticăloasă, carea șapte copii născînd, a niceunuia maică m-am făcut! O, deșarte șapte purtări de

nașteri și nefolositori șapte cîte de zeace luni! Și aplecături fără rod, în deșert. O, fiilor, asupra voastră multe dureri am răbdat și mai greale griji de hrană! O, fiilor miei, cei neînsurați și cei însurați fără de folos, nu voi vedea dentru voi fii, nici moașă chemîndu-mă mă voiu ferici! O, cea de mulți feciori și buni feciori, eu, muiare văduvă și singură mult jăluită, nici de voiu muri, să mă îngroape afară den fii cineva!“ Ce cu aceasta plîngere pre nimeni nu plîngea cea sfîntă și bună-credincioasă maică. Nici, ca să nu moară, înturna pre vrurul dentru ei; nici, ca cînd n-ar hi murit, s-au mîhnit, ce, ca de diamant avînd gîndul și, spre nemoarte, de iznoavă, zidînd numărul fiilor, mai vîrtos, pentru bună-credința, spre moarte pre ei îi îndemna rugîndu-să. O, maică, pentru buna-credință a lui Dumnezău oșteancă bătrînă, și pren răbdare muierească și pre tiran ai biruit; și cu faptele, și cu cuvintele mai tare te-ai aflat decît un bărbat, pentru căci că te-ai prinsu cu copiii-ț și stai, vîzînd pre Eleazar muncîndu-să, și ziceai copiilor cu cea ovreiască limbă: „O, copii, vitejască e ostineala, spre care chemîndu-vă, pentru mărturisirea limbii osteniți-vă cu osîrdie pentru cea părintească leage, pentru că grozav iaste cel bătrîn acesta a răbda ceale pentru bună-credință dureri! Și voi, tinerei fiind, să vă îngroziț de munci? Aduceți-vă aminte că pentru Dumnezău cu lumea v-ați împreunat și viața ați gustat. Pentru aceaea datori sînteți toată durearea să suferiți pentru Dumnezău, pentru Carele și părintele nostru, Avraam, sîrguia pre părintele limbilor, pre fiu-său, Isaac, să-l junghe. Și mîna cea părintească vîzîndu-o purtătoare de sabie, aducîndu-o asupra lui, nu s-au spămîntat. Și Daniil cel drept la lei s-au băgat. Și Anania, Azaria și Misail la cuptoriul focului s-au împrăștiat, și au răbdat pentru Dumnezău. Și voi dară, aceaeăș credință cătră Dumnezău avînd, nu vă scîrbiți, pentru că nesocotit lucru iaste, știînd bună-credința, să nu vă împotriviți durerilor“. Pren aceastea cuvinte, cea de șapte fii maică, cîte unul, pre fieștecarele den fii ruga să moară, încă și aceastea știînd, că cei ce mor pentru Dumnezău, trăiescu lui Dumnezău, ca și Avraam, Isaac și Iacov și toți patriarșii.

CAP XVII

i zicea și unii den purtătorii de sulețe cum, cînd era să să prinză și ea cătră moarte, pentru ca să nu să atingă cineva de trupul ei, singură s-au aruncat asupra focului. O, maică, care împreună cu șapte fii ai surpat si-

la tiranului, și ai izmenit ceale reale socoteale ale lui, și ai arătat vitejia credinței! Tu, ca un acoperimînt preste stîlpîi fiilor vitejaște fiind întărit, neclătit ai suferit cutremurul cel după munci! Îndrăznește dară, o, maică cu suflet svînt, nădejde îngăduinții avînd adevărită cătră Dumnezău! Nu așa iaste luna la ceriu cu stealele cinstită, precum tu, stealele—cei șapte copii—, luminîndu-i cătră bună-credință, cinstită ești la Dumnezău și ești întărită la ceriu împreună cu ei, pentru că era nașterea copiilor tăi de la Avraam părintele. Iară de ar fi prilej noao ca asupra unii table a zugrăvi a bunii-credințe istorie, nu s-ară îngrozi ceia ce ar vedea maică de șapte fii, pentru buna-credință multe fealiuri de munci făcîndu-se, pînă la moarte îngăduind? Pentru că și vreadnic era pre acelaș mormînt a scrie și aceastea, celor dentru limbă, spre pomenire, zicîndu-se: „Aicea cel svînt bătrîn și șapte copii s-au îngropat, pren a tiranului silă vrînd să surpe politia ovreailor; carii au și izbîndit neamul, spre Dumnezău căutînd și pînă la moarte muncile îngăduindu-le“. Pentru că adevărată osteneala dumnezeiască e, care pren ei s-au făcut, pentru că biruia atuncea bunătatea pre-ngăduință, ispitind biruința cu nestricare întru viață de mulți ani. Și Eleazar înainte să osteniia, și maica celor șapte fii împreună biruia, și frații să osteniia, tiranul împotriva să nevoia, iară lumea și a oamenilor viață priviia și credința dumnezeiască biruia, pre ai săi biruitori cununîndu-i. Carii nu s-au mirat de cei ai dumnezeieștii puneri-de-leage biruitorii? Carii nu s-au îngrozit? Acesta dară, tiranul, și tot sfatul, s-au minunat de a lor îngăduință; pentru că și zice Moisi: „Și toți svinții—supt mîmile Tale!“ Și aceștea dară, svințindu-se, pentru Dumnezău s-au cinstit. Și pren sîngele acelor buni-credincioși, și acei curățitoare moarte a lor, cea dumnezăiască pronie pre Israil, mainte chinuindu-se, l-au mîntuit. Pentru că, cătră vitejia bunătății lor și cea spre muncile lor îngăduință tiranul Antioh căutînd, strigă la oștașii lui: „Pildă a celora răbdare! Țineți-vă viteaji și bărbați spre războiu pedestru și spre încungiurare de cetate!“ Și jăfuind, au biruit pre toți vrăjmașii. O, cei den sămînța lui Avraam strănepoți, fii israilteani, ascultați leagea aceasta și în tot chipul bine-creadeț, conoscînd că al patimilor stăpînitoriu iaste cel bun-credincios gînd.

i nu numai celor den lăuntru, și celor den afară dureri, pentru care, pentru bună-credință dîndu-ș trupurile durerilor, aceia nu numai de cătră oameni să laudară, ce și de dumnezăiasca parte să învredniciră și, ca să aibă pace limba și buna-legiure, cea de moșie, înnoind, au încungiurat pre vrăjmași. Și tiranul Antioh, și pre pămînt s-au certat, și murind să căznește, pentru că, deaca nemică întru nemică nu putu să îndeamne pre ierusalimiteani a păgîni și den ceale de moșie obicei a-i scoate, atuncea, rădicîndu-se de la Ierusalim, au oștit asupra persilor. Și zicea maica celor 7 copii, cea direaptă, și aceastea cătră fii, că „M-am născut fecioară curată, nici am călcat pârinteasca casă și păziiam cea zidită coastă. Nu m-au stricat pre mine stricătoriu den pustiu sau stricătoriu la cîmp, nici mi-au vătămat ceale curate ale fecioriei vătămătoriu cel amăgitoriu, șarpele, ce am așteptat vreamea vîrstei cu bărbat și, aceștea de vîrstă fiind, au murit tatul fericit dară, pentru că cel al bunilor feciori traiu trăind, vreamea cea a fără de feciori n-au ajuns a să chinui; carele învăța pre noi, încă fiind împreună cu noi, leagea. Și prorocii, pre Avel, cel ce -au omorît de Cain, cetiia noao, și pre Isaac, cel ce să da jîrtvă, pre Iosif cel den temniță, și zicea noao pre cel rîvnitoriu Finies, și învăța pre noi pre cei den foc, Anania, și Azaria, și Misail; slăviia și pre cel den groapa leilor, Daniil, pre carele fericii; și pomeniia noao scriptura Isaiei zicînd: ‘Macară pren foc de vei treace, văpaia nu te va arde’; pre cel de cîntări scriitoriu David ne cînta noao, zicînd: ‘Multe sînt necazurile direpților’; pre Solomon pilduia noao, zicînd: ‘Lemnul vieții—la toți cei ce fac voia Lui’; pre Ezechiil adeveriia, zicînd: ‘Au trăi-vor oasele ceale uscate aceastea?’; iară cîntarea carea au învățat Moisi n-au uitat, învățînd și zicînd: ‘Eu voi uide și a trăi voi face. Aceasta e viața voastră și îndelungarea zilelor’“. O, amară cea de atuncea zi, și nu amară, cînd cel amar tiran al elenilor, foc ațîțînd la căldări cumplite, și cu unde mîinii aducînd preste pavază, și toate caznele lui preste cei șapte copii ai avramiancii, și de luminile ochilor i-au orbit, și limbile le-au tăiat, și cu munci de multe fealiuri i-au omorît, pentru carele cea dumnezăiască certare certat-au și va certa pre acel păgîn, iară avramiei copii cu cea purtătoare de biruință maică la cinul părinților împreună petrec, suflete curate, fără-de-moarte luînd de la Dumnezău, la Care e mărirea în veaci! Amin!